

Projekt

z dnia 19 grudnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY I MIASTA ODOLANÓW**

z dnia 30 grudnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2026.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 4¹ ust. 1 i 2, art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) Rada Gminy i Miasta Odolanów uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2026” w brzmieniu załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Odolanów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Janusz Szustkiewicz

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W
GMINIE I MIEŚCIE ODOLANÓW NA
ROK 2026**

Spis treści

Wstęp.....	3
Słownik pojęć.....	6
ROZDZIAŁ I.....	9
1. Diagnoza lokalnej sytuacji	9
a) struktura ludności gminy i miasta Odolanów	9
b) uchwały i zarządzenia prawa miejscowego dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	11
c) dane dotyczące liczby i rodzajów zezwoleń, punktów sprzedaży i podawania alkoholu	12
d) dane z instytucji i placówek wsparcia osób uzależnionych.....	14
e) diagnoza w zakresie zażywania narkotyków w gminie i mieście Odolanów	27
2. Problemy i zagrożenia wynikające z dokonanej analizy danych statystycznych.....	27
3. Dane statystyczne ogólnokrajowe	29
ROZDZIAŁ II	31
1. Cele główne i szczegółowe wynikające z analizy badanych problemów.	31
2. Zadania przeznaczone do realizacji w 2026 roku.	33
3. Zasoby gminy niezbędne w realizacji zadań Programu.	34
4. Finansowanie zadań Programu.....	35
5. Kompetencje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zasady wynagradzania.	35
6. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	37
7. Harmonogram zadań.	38
Bibliografia.....	41

Wstęp

Zjawisko alkoholizmu i narkomanii stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia, bezpieczeństwa oraz jakości życia mieszkańców. Oddziałuje nie tylko na osoby bezpośrednio dotknięte tym problemem, lecz także na ich rodziny, społeczności lokalne i funkcjonowanie instytucji publicznych. Dlatego działania ukierunkowane na profilaktykę oraz skuteczne rozwiązywanie problemów uzależnień są jednym z priorytetów polityki społecznej na szczeblu lokalnym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym strategię gminy w tym zakresie. Program opiera się na obowiązujących przepisach prawa, w szczególności na:

- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Uwzględnia także wytyczne krajowej polityki zdrowotnej i społecznej oraz diagnozę lokalnych potrzeb i zasobów.

Celem Programu jest podejmowanie spójnych i systematycznych działań na rzecz ograniczania dostępności i popytu na substancje psychoaktywne, wzmacniania czynników chroniących, a także udzielania pomocy osobom dotkniętym uzależnieniem i ich rodzinom. Realizacja zadań jest możliwa dzięki współpracy instytucji samorządowych, organizacji pozarządowych, placówek oświatowych, służby zdrowia oraz mieszkańców gminy.

Podstawy prawne

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu.

Do zadań tych należą m.in.:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, w tym ochrony przed przemocą w rodzinie,

- prowadzenie działalności profilaktycznej, informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności wśród dzieci i młodzieży,
- prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów art. 13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Z kolei art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1939) stanowi, że przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, które obejmują m.in.:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie działalności profilaktycznej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- organizowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych w obszarze rozwiązywania problemów narkomanii,
- udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i ich rodzinom dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ich ze środowiskiem lokalnym poprzez pracę socjalną i kontrakt socjalny.

Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2469) wprowadziła m.in. zmianę art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wskazując, że realizacja zadań

prowadzona jest w formie uchwalonego przez radę gminy programu, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, z uwzględnieniem celów operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być także zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Nowelizacja umożliwiła również uchwalanie programu na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Ponadto, podstawę prawną realizacji Programu stanowi również ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 609 ze zm.), która określa zakres zadań własnych gminy. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 5 do zadań tych należy ochrona zdrowia, a art. 18 ust. 2 pkt 15 przyznaje radzie gminy kompetencje do uchwalania programów profilaktycznych i społecznych. W konsekwencji, gmina – jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego – jest zobowiązana do podejmowania działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, a także do zapewnienia warunków organizacyjnych i finansowych dla skutecznej realizacji przyjętego Programu.

Charakter Programu

W celu realizacji powyższych zadań opracowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie i Mieście Odolanów na 2026 rok (dalej: „Program”), który określa strategię przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków oraz uzależnieniom behawioralnym, a także sposoby minimalizowania szkód społecznych przez nie wywoływanych.

Zgodnie z art. 182 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat określonych w art. 11¹ przeznaczane są na realizację:

- gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,
- zadań realizowanych przez placówki wsparcia dziennego, o których mowa w art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177).

Środki te nie mogą być wykorzystywane na inne cele.

Program na rok 2026 w Gminie i Mieście Odolanów jest elementem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Stanowi odpowiedź na problemy społeczności związane z nadużywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków oraz coraz częściej

pojawiającymi się uzależnieniami behawioralnymi. Oparty został na analizie potrzeb i możliwości ich zaspokojenia oraz uwzględnia zasoby i środki, którymi dysponuje gmina.

We wszystkich krajach europejskich alkohol traktowany jest jako towar szczególny i nie podlega w pełni regułom wolnego rynku – jego sprzedaż jest reglamentowana. W Polsce odpowiedzialność za realizację profilaktyki antyalkoholowej spoczywa na samorządzie gminnym. Rada Gminy w drodze uchwał określa m.in. maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, odległości punktów sprzedaży od miejsc chronionych (np. szkół), a także może wprowadzać ograniczenia dotyczące godzin nocnej sprzedaży.

W przypadku substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze, ich produkcja, wytwarzanie i obrót są prawnie zabronione.

W odniesieniu do alkoholu wyróżnia się dwa rodzaje dostępności:

- **ekonomiczną** – określaną przez relację między ceną alkoholu a dochodami konsumentów,
- **fizyczną** – odnoszącą się do liczby i rozmieszczenia punktów sprzedaży na terenie gminy oraz godzin ich otwarcia.

Ograniczanie dostępności alkoholu realizowane jest zarówno poprzez regulacje centralne (ustawowe), jak i lokalne (uchwały organów gminy).

Słownik pojęć

- **substancje psychoaktywne** – związki chemiczne lub ich mieszaniny, które wpływają na funkcjonowanie ośrodkowego układu nerwowego. Powodują zmiany w postrzeganiu, nastroju, świadomości, procesach poznawczych oraz zachowaniu;
- **alkohol** – związek chemiczny o nazwie etanol (C_2H_5OH), występujący w napojach takich jak piwo, wino czy napoje spirytusowe (np. wódka, whisky, rum, likier). Moc alkoholu zależy od stężenia etanolu w danym produkcie;
- **narkotyki** – środki odurzające, substancje psychotropowe i psychoaktywne pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, działające na ośrodkowy układ nerwowy;
- **nowe substancje psychoaktywne (NSP, tzw. „dopalacze”)** – produkty psychoaktywne wytwarzane w procesach chemicznych, których skład jest często trudny do określenia. Ich działanie może prowadzić do ciężkich zatruc organizmu, trwałych uszkodzeń zdrowia, a nawet śmierci;
- **ryzykowne spożywanie alkoholu** – picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo lub w określonym przedziale czasu), które nie powoduje jeszcze szkód zdrowotnych,

jednak z dużym prawdopodobieństwem doprowadzi do ich wystąpienia, jeśli wzorzec picia nie ulegnie zmianie;

- **szkodliwe picie alkoholu** – wzorzec picia powodujący szkody zdrowotne (fizyczne, psychiczne, psychologiczne lub społeczne), przy braku uzależnienia od alkoholu. Aby rozpoznać szkodliwe picie, wzorzec powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub powtarzać się w ciągu 12 miesięcy. Według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) picie szkodliwe to regularne spożywanie alkoholu w ilości:
 - ponad 40 g czystego alkoholu dziennie przez kobiety i ponad 60 g dziennie przez mężczyzn,
 - powyżej 210 g tygodniowo u kobiet oraz powyżej 350 g tygodniowo u mężczyzn.Szkodliwym jest także każde spożycie alkoholu przez kobiety w ciąży, matki karmiące, osoby chore przewlekle, przyjmujące leki oraz osoby starsze;
- **eksperymentowanie** – okazjonalne, incydentalne sięganie po alkohol, narkotyki lub dopalacze, najczęściej w określonych sytuacjach i kontekstach (np. towarzyskich);
- **uzależnienie od substancji psychoaktywnych** – zespół zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, w których używanie substancji (np. alkoholu, narkotyków, NSP, tytoniu) dominuje nad innymi zachowaniami. Objawami są m.in. przymus zażywania (tzw. głód substancji), utrata kontroli nad używaniem oraz stopniowe podporządkowanie życia substancji;
- **leczenie uzależnienia** – działania zmierzające do redukcji objawów i przyczyn zaburzeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Przykłady obejmują psychoterapię uzależnień, farmakologiczne wspieranie leczenia, terapię zespołów abstynencyjnych oraz programy substytucyjne w leczeniu opioidów;
- **grupa ryzyka** – osoby lub środowiska, w których istnieje podwyższone prawdopodobieństwo wystąpienia problemów uzależnień, np. młodzież z rodzin dysfunkcyjnych, dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym, osoby bezrobotne;
- **handel reglamentowany** – handel towarami o szczególnym znaczeniu dla zdrowia publicznego lub bezpieczeństwa państwa, który może być prowadzony wyłącznie na podstawie ściśle określonych przepisów prawa (np. sprzedaż alkoholu, leków, broni);
- **profilaktyka uzależnień** – system działań mających na celu zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych lub rozwijaniu się uzależnień behawioralnych. Może

przyjmować formę działań informacyjnych, edukacyjnych, wychowawczych i społecznych, skierowanych do różnych grup wiekowych;

- **uzależnienia behawioralne** – zaburzenia związane z utrwalonym, przymusowym powtarzaniem określonych czynności (np. hazard, korzystanie z Internetu, gry komputerowe, zakupy, seks), które prowadzą do szkód zdrowotnych, psychicznych, społecznych i ekonomicznych;
- **wczesna interwencja** – działania podejmowane wobec osób eksperymentujących z substancjami psychoaktywnymi lub wykazujących pierwsze objawy problemów związanych z uzależnieniem, mające na celu zapobieganie pogłębianiu się problemu.

ROZDZIAŁ I

1. Diagnoza lokalnej sytuacji

Skuteczne planowanie działań profilaktycznych i pomocowych wymaga rzetelnej analizy sytuacji lokalnej w zakresie występowania problemów alkoholowych, narkotykowych oraz innych zachowań ryzykownych. Diagnoza stanowi podstawę do określenia kierunków działań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Na terenie gminy i miasta Odolanów w 2025 roku przeprowadzono diagnozę lokalnych zagrożeń społecznych. Badanie objęło swym zasięgiem instytucje i placówki istotne z punktu widzenia profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, w tym: świetlice środowiskowe, komisariat Policji, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Centrum Integracji Społecznej oraz szkoły podstawowe funkcjonujące na terenie gminy i miasta. Informacje pozyskano zarówno za pomocą badań ankietowych, jak i poprzez analizę dostępnych danych statystycznych oraz sprawozdań instytucji publicznych i organizacji pozarządowych. W procesie diagnozy uwzględniono również obserwacje lokalnej społeczności i sygnały płynące od mieszkańców. Zgromadzony materiał badawczy umożliwił dokonanie podsumowania oraz sformułowanie wniosków dotyczących skali i charakteru lokalnych zagrożeń społecznych. W szczególności zidentyfikowano problemy związane z nadużywaniem alkoholu, sięganiem po substancje psychoaktywne, występowaniem przemocy domowej i rówieśniczej, a także narastającym zjawiskiem uzależnień behawioralnych.

a) struktura ludności gminy i miasta Odolanów

Tabela 1. Struktura ludności wg. płci

STRUKTURA LUDNOŚCI GMINY ODOLANÓW - STAN NA DZIEŃ 31.12.2024 R.	
Ludność ogółem	14434
Kobiety	7292
Mężczyźni	7142

Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Odolanow

Gminę i Miasto Odolanów zamieszkują 14 434 osoby. W ciągu ostatniego roku odnotowano niewielki spadek liczby ludności (o 28 osób), co świadczy o względnej stabilności demograficznej gminy. W strukturze demograficznej zauważalna jest nieznaczna przewaga

kobiet nad mężczyznami (o 150 osób). Może to mieć znaczenie dla kształtowania działań społecznych i profilaktycznych, np. w obszarze wsparcia rodzin, zdrowia czy polityki senioralnej.

Spadek liczby mieszkańców, choć niewielki, w połączeniu z przewagą kobiet, sugeruje potrzebę uwzględniania perspektywy kobiet w programach profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, analizę migracji młodych mężczyzn i ich sytuacji społeczno-zawodowej, a także konieczność wzmacniania działań integracyjnych i wspierających dla rodzin.

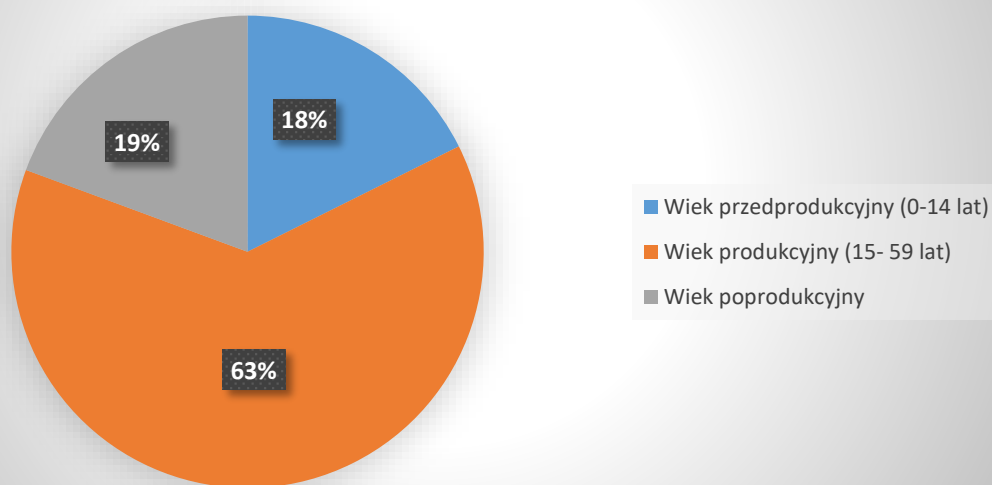
Tabela 2. Struktura ludności z podziałem na wiek i płeć.

STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI GMINY ODOLANÓW- STAN NA DZIEŃ 31.12.2024 R.			
Wiek	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
W wieku przedprodukcyjnym (14 lat i mniej)	1274	1272	2546
W wieku produkcyjnym (15- 59 lat)	4210	4882	9092
W wieku poprodukcyjnym	1808	988	2796

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica>

Największą część mieszkańców gminy i miasta Odolanowa stanowią osoby w wieku 15–59 lat (9 092 osoby, tj. ok. 63% ogółu ludności). To korzystna proporcja, świadcząca o dużym potencjale na rynku pracy oraz możliwościach aktywnego udziału mieszkańców w życiu społecznym i gospodarczym. W wieku poprodukcyjnym znajduje się 2 796 osób, co stanowi ok. 19% ogółu populacji. W tej grupie wyraźnie przeważają kobiety (1 808 wobec 988 mężczyzn). Wskazuje to na konieczność rozwijania działań profilaktycznych i pomocowych ukierunkowanych na osoby starsze, w tym w zakresie przeciwdziałania samotności, wsparcia zdrowotnego i profilaktyki uzależnień. Natomiast w wieku przedprodukcyjnym znajduje się 2 546 osób (ok. 18% mieszkańców), co oznacza potrzebę kontynuacji i rozwijania programów edukacyjnych, wychowawczych i profilaktycznych w placówkach oświatowych i świetlicach środowiskowych.

Struktura ludności gminy i miasta Odolanów wg. wieku (2024)

Struktura ludności pod względem wieku pokazuje, że należy dbać o równowagę działań profilaktycznych – skierowanych zarówno do dzieci i młodzieży (zapobieganie inicjacji alkoholowej i narkotykowej), jak i do seniorów. Duża liczba osób w wieku produkcyjnym stwarza szansę na rozwijanie działań aktywizujących i angażujących społeczność w inicjatywy lokalne, a przewaga liczebna kobiet w wieku poprodukcyjnym wymaga uwzględnienia w programach profilaktyki i polityce zdrowotnej specyfiki tej grupy (np. wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego i społecznego).

b) uchwały i zarządzenia prawa miejscowego dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Na terenie gminy i miasta Odolanów obowiązują akty prawa miejscowego regulujące kwestie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

W dniu 7 września 2018 r. Rada Gminy i Miasta Odolanów podjęła Uchwałę Nr XLIII/396/18, na mocy której dokonano zmiany maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Liczbę tę ustalono na:

- napoje alkoholowe do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo:
 - do spożycia poza miejscem sprzedaży – 55 zezwoleń,
 - do spożycia w miejscu sprzedaży – 15 zezwoleń,
- napoje alkoholowe powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa):

- do spożycia poza miejscem sprzedaży – 55 zezwoleń,
- do spożycia w miejscu sprzedaży – 15 zezwoleń,
- napoje alkoholowe powyżej 18% zawartości alkoholu:
 - do spożycia poza miejscem sprzedaży – 55 zezwoleń,
 - do spożycia w miejscu sprzedaży – 15 zezwoleń.

Równocześnie obowiązuje także Uchwała Nr XLIII/397/18 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 7 września 2018 r., w której określono zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Zgodnie z jej zapisami punkty sprzedaży i podawania alkoholu nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 10 metrów od:

- szkół, przedszkoli, żłobków i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczych,
- obiektów kultu religijnego,
- zakładów opieki zdrowotnej i społecznej,
- obiektów sportowych i rekreacyjnych,
- ośrodków i poradni leczenia uzależnień.

c) dane dotyczące liczby i rodzajów zezwoleń, punktów sprzedaży i podawania alkoholu

Tabela 6. Dane z zakresu liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych z podziałem na poszczególne rodzaje alkoholu.

LICZBA ZEZWOLEŃ NA SPRZEDAŻ ALKOHOLU			
Rok	2022	2023	2024
Liczba zezwoleń do 4,5% (w tym piwo)	45	46	46
Od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa)	44	45	44
Powyżej 18%	42	42	40
Razem	131	133	130

Źródło: opracowanie własne.

W latach 2022–2024 liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie i mieście Odolanów utrzymywała się na zbliżonym poziomie, z niewielkimi wahaniami. Praktycznie niezmienna ilość zezwoleń na sprzedaż piwa wskazuje na utrzymujące się zapotrzebowanie w tym segmencie. Zauważalny spadek z 42 zezwoleń w latach 2022–2023 do 40 w 2024 r. dotyczy trunków wysokoprocentowych.

Tabela 7. Dane z zakresu ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2022-2024.

LICZBA PUNKTÓW SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH			
Rok	2022	2023	2024
Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych	45	51	52

Źródło: opracowanie własne.

W latach 2022–2024 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych systematycznie wzrastała – z 45 w 2022 roku do 52 w 2024 roku. Największy wzrost odnotowano w latach 2022–2023 (z 45 do 51 punktów, czyli o 13,3%), natomiast w latach 2023–2024 tempo wzrostu wyraźnie spadło (z 51 do 52 punktów, czyli o 2%). Dane te wskazują na ogólny trend wzrostowy, przy jednoczesnej tendencji do stabilizacji rynku. W przyszłości dalszy wzrost liczby punktów sprzedaży może być ograniczony.

Tabela 8. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy i miasta na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców wyniosła:

WARTOŚĆ ALKOHOLU SPRZEDANEGO NA TERENIE GMINY ODOLANÓW			
Rok	2022	2023	2024
Wartość sprzedanego alkoholu w gminie Odolanów (zł)	14 661 251, 27	16 210 613,73	16 561 538,93
Wartość sprzedanego alkoholu w przeliczeniu na każdego mieszkańca gminy Odolanów	1015,39	1121,22	1147,39

Źródło: opracowanie własne.

W ciągu ostatnich trzech lat wartość sprzedaży alkoholu na terenie gminy Odolanów wykazywała wyraźny wzrost. W 2022 roku sprzedano alkohol o łącznej wartości 14 661 251,27 zł, a w przeliczeniu na jednego mieszkańca było to 1 015,39 zł. W 2023 roku obserwujemy znaczny wzrost – wartość sprzedaży wyniosła 16 210 613,73 zł, co oznacza wzrost o około 10,6% w stosunku do roku poprzedniego. W przeliczeniu na mieszkańca daje to 1 121,22 zł, czyli wzrost o ponad 100 zł. W 2024 roku wzrost wartości sprzedaży utrzymał się, choć w nieco wolniejszym tempie. Łączna wartość sprzedanego alkoholu osiągnęła 16 561 538,93 zł, co w porównaniu do 2023 roku oznacza wzrost o około 2,2%. W przeliczeniu na mieszkańca daje to 1 147,39 zł, co potwierdza trend stopniowego zwiększania konsumpcji alkoholu w gminie, choć tempo wzrostu wyraźnie spowolniło.

d) dane z instytucji i placówek wsparcia osób uzależnionych

- **Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy**

Na przestrzeni ostatniego roku w Punkcie Konsultacyjnym, w którym dyżury prowadzi psycholog, udzielono łącznie 82 konsultacji. Analiza zgłaszanych problemów pokazuje, że choć część osób korzystających z pomocy borykała się z uzależnieniami – w tym 5 osób z problemem alkoholowym i 1 z uzależnieniem od narkotyków – to równie istotnym obszarem były kwestie związane z przemocą (3 zgłoszenia) oraz szeroko rozumianymi kryzysami życiowymi. Do tych ostatnich należały przede wszystkim rozwody, trudności w pracy czy w szkole, a także nasilone poczucie samotności, szczególnie dotyczące osoby starsze.

Roczne zestawienie pokazuje więc, że Punkt Konsultacyjny nie jest wyłącznie miejscem wsparcia dla osób uzależnionych, ale pełni szerszą funkcję – stanowi ważną przestrzeń pierwszego kontaktu dla mieszkańców znajdujących się w kryzysie. Potwierdza to zarówno potrzebę kontynuowania działań profilaktycznych związanych z alkoholizmem i narkomanią, jak i konieczność rozwijania oferty wsparcia psychologicznego w obszarze przemocy oraz kryzysów emocjonalnych i społecznych. Szczególną uwagę warto poświęcić osobom starszym, dla których samotność i izolacja stają się poważnym problemem wpływającym na dobrostan psychiczny.

- **Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie**

Tabela 10. Dane z zakresu ilości osób korzystających z pomocy społecznej.

LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ			
Rok	2022	2023	2024
Liczba osób objętych pomocą ze względu na alkoholizm	b/d	11	12
Liczba osób objętych pomocą ze względu na „Niebieską Kartę”	b/d	63	60

Źródło: informacje pozyskane z M-GOPS.

Analiza danych dotyczących liczby osób korzystających z pomocy społecznej w gminie i mieście Odolanów wskazuje, że w latach 2023–2024 utrzymuje się stały poziom osób objętych wsparciem z powodu problemów alkoholowych (11 osób w 2023 r. i 12 osób w 2024 r.). Dane te potwierdzają potrzebę kontynuowania działań profilaktycznych oraz edukacyjnych

związanych z nadużywaniem alkoholu, a także dalszego wzmacniania współpracy pomiędzy instytucjami lokalnymi. Jednocześnie wysoka liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w obu latach (63 osoby w 2023 r. i 60 w 2024 r.) świadczy o utrzymującym się problemie przemocy domowej, często towarzyszącej nadużywaniu alkoholu. Niewielki spadek liczby wszczynanych procedur może sugerować pierwsze efekty działań profilaktycznych, jednak konieczne jest stałe monitorowanie tych danych oraz rozwijanie działań wspierających rodziny zagrożone przemocą. Wskazane jest również dalsze wzmacnianie systemu pomocy, w tym dostępności terapii uzależnień i wsparcia psychologicznego, aby skutecznie przeciwdziałać zarówno problemom alkoholowym, jak i zjawisku przemocy w środowisku lokalnym.

- **Zespół interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie**

Tabela 11. Zestawienie ilości Niebieskich Kart wystawionych w latach 2022- 2025.

„NIEBIESKA KARTA”- ILOŚĆ Z PODZIAŁEM NA LATA				
Rok	2022	2023	2024	W okresie od 01.01. do 30.09.2025 r.
Liczba nowych Niebieskich Kart	87	44	55	68
Liczba Niebieskich Kart w rodzinach z problemem alkoholowym	77	23	b/d	21

Źródło: informacje pozyskane od zespołu interdyscyplinarnego.

Analiza danych dotyczących liczby Niebieskich Kart wystawionych w latach 2022–2025 na terenie gminy i miasta Odolanów wskazuje, że zjawisko przemocy w rodzinie wciąż stanowi poważny problem społeczny. Pomimo wyraźnego spadku liczby nowych Niebieskich Kart w 2023 roku (44 w porównaniu do 87 w roku 2022), w kolejnych latach obserwuje się ponowny wzrost – 55 kart w 2024 roku oraz aż 68 w okresie od stycznia do końca września 2025 roku. Może to świadczyć zarówno o zwiększonej skuteczności służb w reagowaniu na przemoc, jak i o utrzymującym się, a miejscami nasilającym zjawisku przemocy domowej.

Istotnym problemem pozostaje wysoki odsetek przypadków przemocy występujących w rodzinach z problemem alkoholowym. W 2022 roku aż 77 spośród 87 założonych Niebieskich Kart dotyczyło rodzin, w których występował problem nadużywania alkoholu, co stanowiło blisko 90% wszystkich interwencji. Wprawdzie w 2023 roku odnotowano spadek tej

liczby (23 przypadki), jednak nadal wskazuje to na silny związek między przemocą a uzależnieniem od alkoholu

Wnioski z powyższych danych wskazują na konieczność kontynuowania i intensyfikowania działań profilaktycznych oraz pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i uzależnieniom. Rekomenduje się zwiększenie liczby działań edukacyjnych i profilaktycznych skierowanych do rodzin z problemem alkoholowym, w tym organizację warsztatów z zakresu umiejętności wychowawczych, spotkań z terapeutami oraz programów motywacyjnych. Niezbędne jest także wzmocnienie systemu wczesnego reagowania poprzez szkolenia dla nauczycieli, pracowników socjalnych i funkcjonariuszy policji w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy i uzależnień.

Tabela 13. Liczba procedur „Niebieskie Karty” z podziałem na zamknięte, przekazane do prokuratury.

„NIEBIESKA KARTA”- PODZIAŁ ZE WZGLĘDU NA ETAP POSTĘPOWANIA			
Rok	2023	2024	W okresie od 01.01. do 30.09.2025 r.
Zamknięte	50	29	28
Przekazane do prokuratury	6	4	2

Źródło: informacje pozyskane od członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Problem przemocy domowej występującej w gminie i mieście Odolanów utrzymuje się na podobnym poziomie w ostatnich latach. W 2023 roku zamknięto 50 procedur, w 2024 roku – 29, natomiast w okresie od 1 stycznia do 30 września 2025 roku – 28, co pozwala przypuszczać, że do końca roku liczba ta będzie zbliżona do poprzednich okresów. Niewielkie różnice między latami mogą świadczyć o utrzymującym się, ale względnie stabilnym poziomie zjawiska. Liczba spraw przekazanych do prokuratury (6 w 2023 r., 4 w 2024 r. i 2 w 2025 r.) potwierdza, że w części przypadków konieczna jest interwencja organów ścigania. Dane te wskazują na potrzebę kontynuacji działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz uzależnieniom, a także na konieczność dalszego rozwijania współpracy międzyinstytucjonalnej pomiędzy pomocą społeczną, policją, oświatą i służbą zdrowia.

Tabela 14. Dane z „Niebieskich Kart” dotyczące ofiar i sprawców przemocy w latach 2023-2025.

DANE Z „NIEBIESKICH KART”- ZESTAWIENIE				
Rok	2023		2024	W okresie od 01.01. do 30.09.2025 r.
Ofiary przemocy	Kobiety	50	49	40
	Mężczyźni	2	5	6
	Dzieci	1	4	12
	Osoby starsze/ niepełnosprawne	2	3	2
Sprawcy przemocy	Kobiety	4	4	13
	Mężczyźni	39	40	55

Źródło: informacje pozyskane od członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

Analiza danych z procedur „Niebieskie Karty” za lata 2023–2025 wskazuje, że zdecydowaną większość ofiar przemocy stanowią kobiety, których liczba utrzymuje się na zbliżonym poziomie – 50 w 2023 r., 49 w 2024 r. i 40 w okresie do końca września 2025 r. Względnie stała pozostaje również liczba przypadków przemocy wobec mężczyzn, przy czym w 2025 roku odnotowano ich już sześć, co może świadczyć o większej gotowości mężczyzn do zgłaszania doznawanej przemocy. Wzrost liczby dzieci objętych procedurą (z 1 w 2023 r. do 12 w 2025 r.) jest niepokojącym sygnałem i wymaga zwiększenia działań profilaktycznych oraz wsparcia rodzin w kryzysie. Z kolei liczba osób starszych i niepełnosprawnych dotkniętych przemocą pozostaje na podobnym poziomie, co potwierdza potrzebę utrzymania działań osłonowych wobec tych grup.

Wśród sprawców przemocy dominują mężczyźni – ich liczba wzrosła z 39 w 2023 r. do 55 w 2025 r., natomiast zwiększyła się również liczba kobiet stosujących przemoc (z 4 do 13). Może to świadczyć zarówno o wzroście liczby ujawnionych przypadków, jak i o większej świadomości społecznej w zakresie zgłaszania przemocy bez względu na płeć sprawcy. Dane ogólnie potwierdzają konieczność dalszego prowadzenia kompleksowych działań profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych, a także rozwijania programów wsparcia dla ofiar oraz korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Uzależnienie od narkotyków i behawioralne

W okresie ostatnich trzech lat do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odolanowie zgłosiły się trzy osoby z problemem uzależnienia od narkotyków. Choć liczba ta

nie jest wysoka, stanowi istotny sygnał o występowaniu zjawiska używania substancji psychoaktywnych w środowisku lokalnym. Zgłoszenia te wskazują na potrzebę dalszego prowadzenia działań profilaktycznych, zwłaszcza wśród młodzieży, oraz rozwijania oferty wsparcia terapeutycznego i konsultacyjnego dla osób eksperymentujących z narkotykami i ich rodzin. Wskazane jest również utrzymanie współpracy z placówkami leczenia odwykowego i organizacjami zajmującymi się profilaktyką uzależnień, aby zapewnić kompleksową pomoc osobom zagrożonym uzależnieniem.

Systematycznie przeprowadzane badania na przestrzeni ostatnich lat wykazały, że do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odolanowie nie zgłaszały się osoby z problemem uzależnień behawioralnych, takich jak uzależnienie od hazardu, Internetu, zakupów czy gier komputerowych. Brak zgłoszeń nie oznacza jednak braku występowania tego typu problemów w społeczności lokalnej. Uzależnienia behawioralne często mają charakter ukryty, a osoby nimi dotknięte rzadziej poszukują pomocy specjalistycznej.

- **Komisariat Policji w Odolanowie**

Tabela 17. Dane dotyczące zatrzymanych praw jazdy oraz nietrzeźwych kierowców w latach 2024-2025.

Rok	2024		W okresie od 01.01. do 30.09.2025 r.	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Zatrzymanych praw jazdy	3	8	2	9
Zatrzymani nietrzeźwi kierowcy	3	25	2	20
Wypadki, kolizje drogowe spowodowane przez nietrzeźwych kierowców	0	19	0	14
Ilość mandatów i pouczeń za spożywanie alkoholu w sklepach	48		35	
Interwencje związane z zakłócaniem porządku w miejscach publicznych	570		473	
Interwencje domowe	68		50	

Interwencje dotyczące przemocy	58	85
Zatrzymani nieletni	1	2

Źródło: informacje uzyskane z komisariatu policji w Odolanowie.

Analiza danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Odolanowie wskazuje, że problem nadużywania alkoholu nadal stanowi istotne wyzwanie w zakresie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy. W 2024 roku zatrzymano łącznie 11 praw jazdy, w tym 8 należących do mężczyzn i 3 do kobiet, natomiast do końca września 2025 roku – łącznie 11 (9 mężczyzn i 2 kobiety). Dane te potwierdzają, że kierowanie pojazdami pod wpływem alkoholu pozostaje zjawiskiem obecnym, mimo prowadzonych działań profilaktycznych. Wśród zatrzymanych nietrzeźwych kierowców zdecydowanie dominują mężczyźni (25 w 2024 r. i 20 w 2025 r.), co pokazuje, że ta grupa stanowi główną kategorię sprawców tego rodzaju wykroczeń. Odnotowano również znaczną liczbę wypadków i kolizji drogowych spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców – 19 w 2024 roku i 14 w 2025 roku (do września), co potwierdza potrzebę dalszych działań prewencyjnych oraz edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Wysoka liczba mandatów i pouczeń za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (48 w 2024 r. i 35 w 2025 r.) wskazuje na utrzymujący się problem łamania przepisów dotyczących spożywania alkoholu w przestrzeni publicznej. Duża liczba interwencji związanych z zakłócaniem porządku w miejscach publicznych (570 w 2024 r. oraz 473 w 2025 r.) potwierdza, że alkohol wciąż jest czynnikiem sprzyjającym agresywnym zachowaniom i naruszeniom porządku publicznego.

Na uwagę zasługuje również liczba interwencji domowych – 68 w 2024 r. i 50 w 2025 r., z czego znaczna część dotyczyła przypadków przemocy (58 w 2024 r. i 85 w 2025 r.). Wskazuje to na utrzymujący się związek pomiędzy nadużywaniem alkoholu a przemocą w rodzinie. W analizowanym okresie odnotowano także pojedyncze przypadki zatrzymania osób nieletnich (1 w 2024 r. i 2 w 2025 r.), co może być sygnałem wczesnych zachowań ryzykownych i wymaga dalszego monitorowania oraz działań profilaktycznych w środowisku młodzieży.

- **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Tabela 18. Dane statystyczne dotyczące działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z podziałem na lata.

DZIAŁALNOŚĆ GKRPA W ODOLANOWIE W LATACH 2022-2024			
Zadania	2022	2023	2024
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym: - liczba przyjętych wniosków	4	9	15
Liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego	1	3	2
Liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych	2	8	11
Liczba wniosków skierowanych do sądu	2	6	7
Liczba zakończonych procedur	1	4	6
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym: - liczba zaplanowanych kontroli	0	0	0
Liczba przeprowadzonych kontroli	0	0	0
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym: - liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	9	5	6

Źródło: informacje uzyskane od GKRPA w Odolanowie.

Na podstawie danych dotyczących działalności GKRPA w Odolanowie w latach 2022–2024 stwierdza się, że liczba podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i pomocy osobom dotkniętym problemem alkoholowym systematycznie wzrasta. W analizowanym okresie nastąpił znaczący wzrost liczby wniosków o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego – z 4 w roku 2022 do 15 w roku 2024. Tendencja ta wskazuje

20

na zwiększającą się skalę problemu uzależnień na terenie gminy oraz rosnącą aktywność Komisji w zakresie działań interwencyjnych.

Pomimo wzrostu liczby osób kierowanych na badania przez biegłych (z 2 w roku 2022 do 11 w roku 2024) oraz zwiększenia liczby spraw kierowanych do sądu (z 2 do 7), wciąż niewielka jest liczba osób podejmujących leczenie dobrowolne. Wskazuje to na potrzebę intensyfikacji działań motywujących do podjęcia terapii, w tym rozmów interwencyjno-motywujących, kampanii informacyjnych o możliwościach leczenia oraz współpracy z ośrodkami terapii uzależnień.

Pozytywnie należy ocenić wzrost liczby zakończonych procedur – z 1 w 2022 roku do 6 w 2024 roku – co potwierdza skuteczność działań podejmowanych przez Komisję.

Liczba opiniowanych wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych utrzymuje się na zbliżonym poziomie (od 5 do 9 rocznie).

Dane z lat 2022–2024 wskazują również na konieczność dalszego rozwijania działań profilaktycznych, zwłaszcza wśród dzieci, młodzieży i rodzin zagrożonych uzależnieniami. Niezbędne jest kontynuowanie i rozszerzanie programów edukacyjnych w szkołach, organizacja warsztatów profilaktycznych, zajęć socjoterapeutycznych oraz lokalnych kampanii społecznych promujących zdrowy styl życia i odpowiedzialne postawy wobec alkoholu i narkotyków.

- **placówki wsparcia dziennego, dane dotyczące młodzieży szkolnej**

Zgodnie z wynikami ogólnopolskich badań ankietowych przeprowadzonych w 2024 roku w ramach Europejskiego Programu Badań Ankietowych w Szkołach (ESPAD), regularny kontakt z substancjami uzależniającymi mają już uczniowie pierwszych klas szkół ponadpodstawowych, czyli młodzież w wieku 15–16 lat.

Najczęściej używaną substancją psychoaktywną w tej grupie wiekowej pozostaje alkohol, a w szczególności piwo. Niepokojące są dane dotyczące upijania się – w okresie 30 dni poprzedzających badanie aż 39,1% uczniów w wieku 15–16 lat oraz 73,3% młodzieży w wieku 17–18 lat przyznało, że doświadczyło epizodu upojenia alkoholowego.

Palenie tytoniu jest zachowaniem mniej powszechnym, natomiast większość respondentów deklaruowała brak kontaktu z narkotykami. Wśród młodzieży, która miała styczność z substancjami nielegalnymi, dominują osoby eksperymentujące z marihuaną lub haszyszem. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia używania substancji

nielegalnych znajduje się amfetamina – przyznało się do jej użycia 4,2% uczniów szkół ponadpodstawowych (15–16 lat) oraz 4,5% uczniów starszych roczników (17–18 lat).

Poniżej przedstawiamy dane na temat rozpowszechnienia problemu używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży w gminie i mieście Odolanów.

Tabela 19. Zestawienie liczby dzieci w szkołach z rodzin dotkniętych problemem uzależnień lub przemocy oraz wykazujących zachowania ryzykowne.

LICZBA DZIECI WYKAZUJĄCYCH ZACHOWANIA RYZYKOWNE ORAZ KONTAKT Z SUBSTANCJAMI PSYCHOAKTYWNYMI		
Rok	2024	W okresie od 01.01. do 30.09. 2025 r.
Ilość dzieci z rodzin, u których zachodzi podejrzenie, że występuje u nich problem alkoholowy	33	39
Ilość dzieci z rodzin, u których zachodzi podejrzenie, że występuje u nich problem przemocy	19	21
Ilość dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne (autoagresja, agresja w stosunku do rówieśników, wycofanie z życia, itp.)	188	230
Ilość dzieci będących ofiarami ze strony rówieśników (np. wyśmiewanie, bicie, zabieranie rzeczy, itp.)	212	236
Ilość dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne- palenie papierosów	160	183
Ilość dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne- inicjacja alkoholowa	92	100
Ilość dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne- zażywanie leków (np. przeciwbólowe, uspokajające, itp.)	3	4
Ilość dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne- zażywanie środków odurzających (narkotyki, dopalacze, itp.)	17	23
Ilość dzieci z rodzin, u których zachodzi podejrzenie, że występuje u nich problem uzależnień behawioralnych (np. nadmierne używanie smartfona)	394	459

Ilość dzieci z rodzin, u których zachodzi podejrzenie, że występuje u nich problem uzależnień behawioralnych (np. pracoholizm, hazard)	4	2
--	---	---

Źródło: informacje uzyskane ze szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu gminy i miasta Odolanów.

Analiza danych dotyczących dzieci i młodzieży uczącej się w szkołach na terenie gminy i miasta Odolanów wskazuje na utrzymujący się niepokojący poziom zachowań ryzykownych oraz kontaktu z substancjami psychoaktywnymi. Zauważa się wzrost liczby dzieci pochodzących z rodzin, w których istnieje podejrzenie występowania problemu alkoholowego – z 33 osób w 2024 roku do 39 w okresie od stycznia do września 2025 roku. Również liczba dzieci z rodzin, w których występuje przemoc, pozostaje na zbliżonym, niepokojącym poziomie (19 w 2024 r. i 21 w 2025 r.).

Wśród uczniów obserwuje się nasilone zjawiska agresji i zachowań autoagresywnych – w 2024 roku dotyczyło to 188 dzieci, natomiast w 2025 roku już 230. Wzrosła także liczba uczniów będących ofiarami przemocy rówieśniczej (z 212 do 236), co może świadczyć o pogłębiających się problemach emocjonalnych oraz deficytach w zakresie umiejętności społecznych.

Niepokojące są również dane dotyczące kontaktu młodzieży z substancjami psychoaktywnymi. W analizowanym okresie zwiększyła się liczba dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne polegające na paleniu papierosów (z 160 do 183) oraz inicjacji alkoholowej (z 92 do 100). Wzrosła także liczba przypadków eksperymentowania z lekami o działaniu psychoaktywnym, takimi jak środki uspokajające czy przeciwbólowe (z 3 do 4), a także kontaktu z narkotykami lub dopalaczami (z 17 do 23).

Szczególnie alarmujący jest gwałtowny wzrost liczby dzieci, w przypadku których zachodzi podejrzenie uzależnienia behawioralnego, zwłaszcza od nowych technologii. W 2024 roku problem ten dotyczył 394 uczniów, natomiast w 2025 roku – już 459. Dane te potwierdzają narastającą skalę zjawiska nadużywania smartfonów, Internetu i gier komputerowych wśród młodych ludzi. Niewielkie, lecz wciąż obecne są przypadki dzieci, wobec których podejrzewa się uzależnienia behawioralne innego rodzaju, takie jak pracoholizm czy hazard (4 w 2024 r. i 2 w 2025 r.).

Zestawione dane wskazują na pilną potrzebę wzmocnienia działań profilaktycznych w środowisku szkolnym i rodzinnym, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Konieczne jest rozwijanie programów wspierających kompetencje emocjonalne i społeczne uczniów, przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej, a

także prowadzenie systematycznych działań edukacyjnych dotyczących zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych i nadmiernego korzystania z nowych technologii.

Tabela 20. Zestawienie liczby dzieci uczęszczających do świetlic środowiskowych z problemem uzależnień, bądź przemocy.

DANE DOTYCZĄCE DZIECI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO ŚWIETLIC ŚRODOWISKOWYCH Z PROBLEMEM UZALEŻNIEŃ, PRZEMOCY LUB BEHAWIORALNYCH		
Rok	2024	W okresie od 01.01. do 30.09.2025 r.
Ilość dzieci z rodzin, u których zachodzi podejrzenie, że występuje u nich problem alkoholowy	26	23
Ilość dzieci z rodzin, u których zachodzi podejrzenie, że występuje u nich problem przemocy	13	12
Ilość dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne (autoagresja, agresja w stosunku do rówieśników, wycofanie z życia itp.)	47	46
Ilość dzieci będących ofiarami ze strony rówieśników (np. wyśmiewanie, bicie, zabieranie rzeczy, itp.)	43	39
Ilość dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne- palenie papierosów	3	5
Ilość dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne- inicjacja alkoholowa	0	0
Ilość dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne- zażywanie leków (np. przeciwbólowe, uspokajające, itp.)	4	3
Ilość dzieci, które wykazują zachowania ryzykowne- zażywanie środków odurzających (narkotyki, dopalacze, itp.)	0	0

Ilość dzieci z rodzin, u których zachodzi podejrzenie, że występuje u nich problem uzależnień behawioralnych (np. nadmierne używanie smartfona)	60	74
Ilość dzieci z rodzin, u których zachodzi podejrzenie, że występuje u nich problem uzależnień behawioralnych (np. pracoholizm, hazard)	4	2

Źródło: Informacje uzyskane ze świetlic środowiskowych działających w gminie Odolanów.

Analiza danych dotyczących dzieci uczęszczających do świetlic środowiskowych na terenie gminy i miasta Odolanów wskazuje, że wśród podopiecznych tych placówek utrzymuje się wysoki odsetek dzieci pochodzących z rodzin zagrożonych różnymi formami dysfunkcji. W 2024 roku podejrzenie występowania problemu alkoholowego w rodzinie dotyczyło 26 dzieci, natomiast w okresie od stycznia do września 2025 roku – 23 dzieci. Z kolei liczba dzieci pochodzących z rodzin, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy, utrzymuje się na zbliżonym poziomie – 13 w 2024 roku i 12 w 2025 roku.

Wśród uczestników świetlic zauważa się znaczną liczbę dzieci przejawiających zachowania ryzykowne o charakterze emocjonalnym i społecznym, takie jak autoagresja, agresja wobec rówieśników, czy wycofanie z życia społecznego. W 2024 roku zjawisko to dotyczyło 47 wychowanków, a w roku 2025 – 46. Równie niepokojący jest utrzymujący się wysoki poziom przemocy rówieśniczej – ofiarami takich zachowań było odpowiednio 43 dzieci w 2024 roku i 39 w 2025 roku.

Najczęściej diagnozowanym problemem wśród uczestników świetlic są jednak uzależnienia behawioralne, głównie związane z nadmiernym korzystaniem z nowych technologii i urządzeń cyfrowych. W 2024 roku problem ten dotyczył 60 dzieci, a w 2025 roku – 74. Dane te potwierdzają, że uzależnienia od smartfonów, Internetu czy gier komputerowych stają się coraz bardziej powszechne wśród dzieci i młodzieży. Nadal obecne, choć w mniejszym stopniu, są także inne formy uzależnień behawioralnych, takie jak pracoholizm czy hazard (4 przypadki w 2024 roku i 2 w 2025 roku).

Zebrane informacje potwierdzają, że świetlice środowiskowe pełnią niezwykle ważną rolę w systemie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Wskazane jest jednak dalsze wzmacnianie potencjału świetlic poprzez organizację zajęć terapeutycznych i socjoterapeutycznych, rozwijanie kompetencji emocjonalnych i społecznych wychowanków oraz ścisłą współpracę z rodzicami, szkołami i instytucjami pomocowymi. Szczególną uwagę

należy poświęcić profilaktyce uzależnień behawioralnych oraz kształtowaniu właściwych nawyków korzystania z mediów cyfrowych.

- **Centrum Integracji Społecznej Odolanów**

Tabela 21. Informacja o beneficjentach z problemem uzależnień po terapii, bądź w trakcie terapii oraz o ich rodzinach.

BENEFICJENCI CIS W ODOLANOWIE			
Rok	Ilość beneficjentów z problemem uzależnień po terapii/w trakcie terapii z terenu gminy Odolanów	Ilość członków rodzin tych beneficjentów	Ilość dzieci w tych rodzinach
2023	1	3	1
2024	3	4	0
01.01.- 30.09.2025 r.	25	42	7

Źródło: Informacje uzyskane z CIS w Odolanowie.

Analiza danych dotyczących działalności Centrum Integracji Społecznej w Odolanowie wskazuje na znaczący wzrost liczby osób z problemem uzależnień, które objęto wsparciem w ramach terapii lub procesu reintegracji społeczno-zawodowej. W 2023 roku w programie uczestniczyła 1 osoba z problemem uzależnienia, w 2024 roku – 3 osoby, natomiast w okresie od stycznia do września 2025 roku liczba ta wzrosła aż do 25. Tak wyraźna tendencja wzrostowa świadczy o rosnącym zaufaniu mieszkańców do działań realizowanych przez Centrum oraz o skuteczniejszym docieraniu z ofertą pomocową do osób wymagających wsparcia w procesie wychodzenia z uzależnienia.

Istotny wzrost odnotowano również w liczbie członków rodzin osób uczestniczących w terapii. W 2023 roku wsparciem objęto po 3 członków rodzin, w 2024 już 4, natomiast w 2025 roku – aż 41. Dane te potwierdzają, że działania Centrum coraz częściej mają charakter systemowy, obejmujący nie tylko osoby uzależnione, lecz także ich najbliższe otoczenie. Jest to szczególnie istotne, ponieważ skuteczność terapii i reintegracji społecznej w dużej mierze zależy od wsparcia środowiska rodzinnego.

Wzrost liczby dzieci z rodzin beneficjentów (z 1 w 2023 roku do 7 w 2025 roku) wskazuje, że problem uzależnień coraz częściej dotyczy rodzin wychowujących małoletnich, co wymaga zintegrowanego podejścia pomocowego. Zauważalny wzrost liczby uczestników CIS będących w terapii świadczy o skutecznej aktywizacji społecznej i zawodowej osób z problemem uzależnień oraz o zwiększonym dostępie do pomocy terapeutycznej.

e) diagnoza w zakresie zażywania narkotyków w gminie i mieście Odolanów

Tabela 22. Dane z zakresu interwencji związanych z zażywaniem narkotyków w latach 2022- 2024..

WYKAZ INTERWENCJI ZWIĄZANYCH Z NARKOTYKAMI W LATACH 2022-2024			
Rok	2022	2023	W okresie od 01.01. do 30.09.2024 r.
Osoby zatrzymane pod wpływem środków odurzających	1	3	3
Interwencje związane z zakłócaniem porządku pod wpływem środków odurzających	0	0	0
Zatrzymani nieletni	0	0	0

Źródło: Informacje uzyskane z komisariatu policji w Odolanowie.

2. Problemy i zagrożenia wynikające z dokonanej analizy danych statystycznych.

Głównym problemem wynikającym z dokonanej analizy jest zauważalny wzrost ilości spożywanego alkoholu w stosunku do zmniejszonej ilości punktów jego sprzedaży. Pod uwagę należy wziąć również stale rosnące ceny alkoholu, które to jednak nie odstraszą jego nabywców. Konsekwencje nadmiernego picia alkoholu obejmują zarówno sferę zdrowia fizycznego jak i psychicznego i dotyczą nie tylko osoby uzależnione, bądź pijące ryzykownie, lecz także ich rodziny i osoby postronne. Alkoholizm jest najczęstszą przyczyną występowania przemocy domowej, zakłócania porządku publicznego, aktów wandalizmu, przemocy, bezrobocia i w jego konsekwencji ubóstwa. Zażywanie substancji odurzających i nadmierne picie powoduje zaburzenia psychiczne prowadzące niejednokrotnie do depresji i prób samobójczych, a pijani kierowcy powodują wypadki drogowe. Należy pamiętać, że problemy związane z piciem alkoholu i zażywaniem narkotyków nie dotyczą wyłącznie osób dorosłych, ale również coraz częściej dzieci i młodzież. Alkohol dla nich jest szkodliwy w każdej ilości-

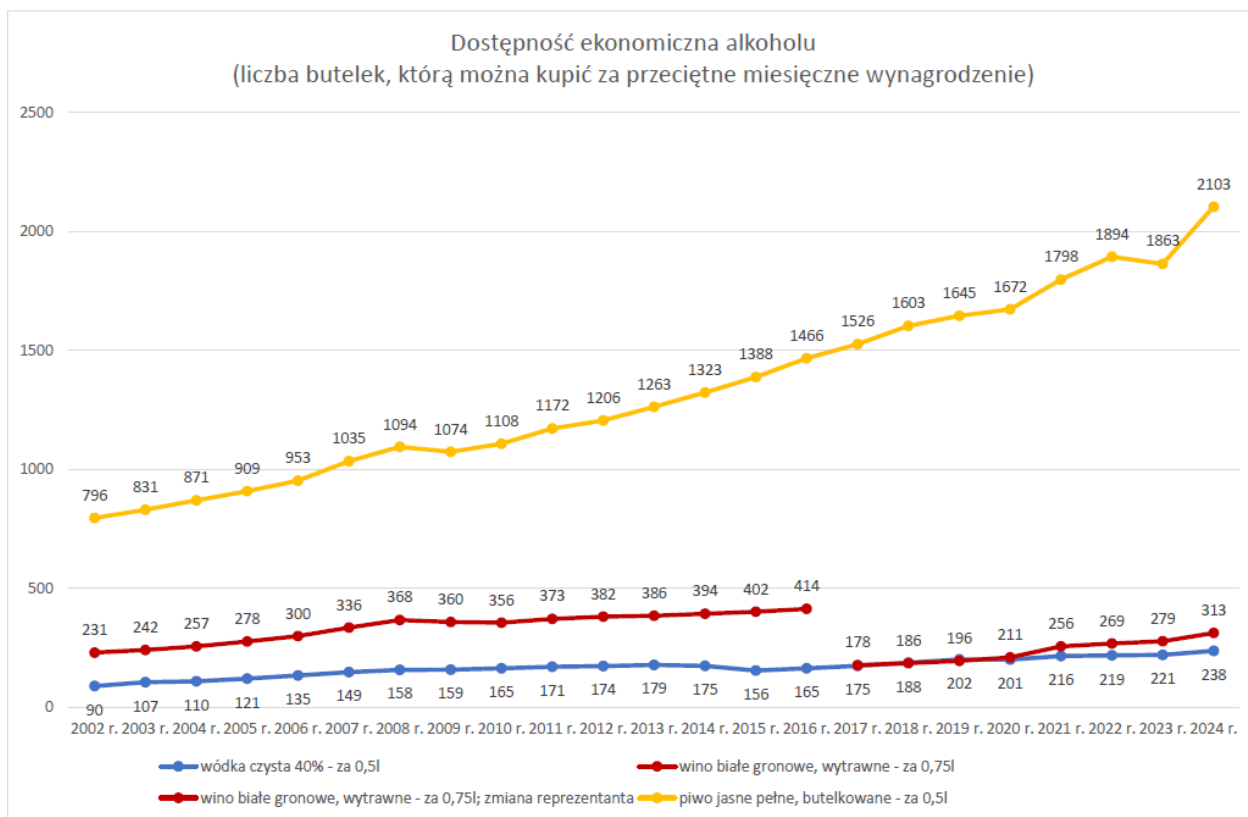
spowalnia rozwój fizyczny i kształtowanie się psychiki, zwiększa podatność na występowanie chorób, ale również powoduje wzrost przemocy rówieśniczej i trudności w nawiązywaniu prawidłowych relacji społecznych.

Należałoby się pochylić nad często pomijanym problemem jakim są uzależnienia behawioralne, np. hazard, uzależnienie od gier, smartfonu czy Internetu, pracoholizm. Z zebranych danych wynika, iż w gminie i mieście Odolanów największy odsetek młodych ludzi ma problem z uzależnieniem behawioralnym i ta liczba z każdym kolejnym rokiem wzrasta. Lekceważone uzależnienia behawioralne prowadzą do pogorszenia się jakości życia, zmniejszenia wydajności pracy, stale rosnącego poczucia winy i depresji, a wśród młodych ludzi mogą przyczyniać się do pogorszenia efektów w nauce, trudnościach w nawiązywaniu kontaktów, osamotnienia i problemów z adaptacją w społeczeństwie. Nadmierne granie w gry i używanie telefonu komórkowego może powodować również wady wzroku, kształtować nieprawidłową postawę ciała oraz przyczyniać do szybszego pojawienia się chorób cywilizacyjnych.

Duży problem stanowi również przemoc i agresja pojawiające się coraz częściej wśród uczniów szkół oraz wychowanków świetlic środowiskowych w gminie i mieście Odolanów. Przemoc zarówno psychiczna, jak i fizyczna często są połączone z innymi ryzykownymi zachowaniami takimi jak np. wczesna inicjacja alkoholowa, palenie papierosów lub eksperymentowanie z narkotykami, czy dopalaczami.

3. Dane statystyczne ogólnokrajowe

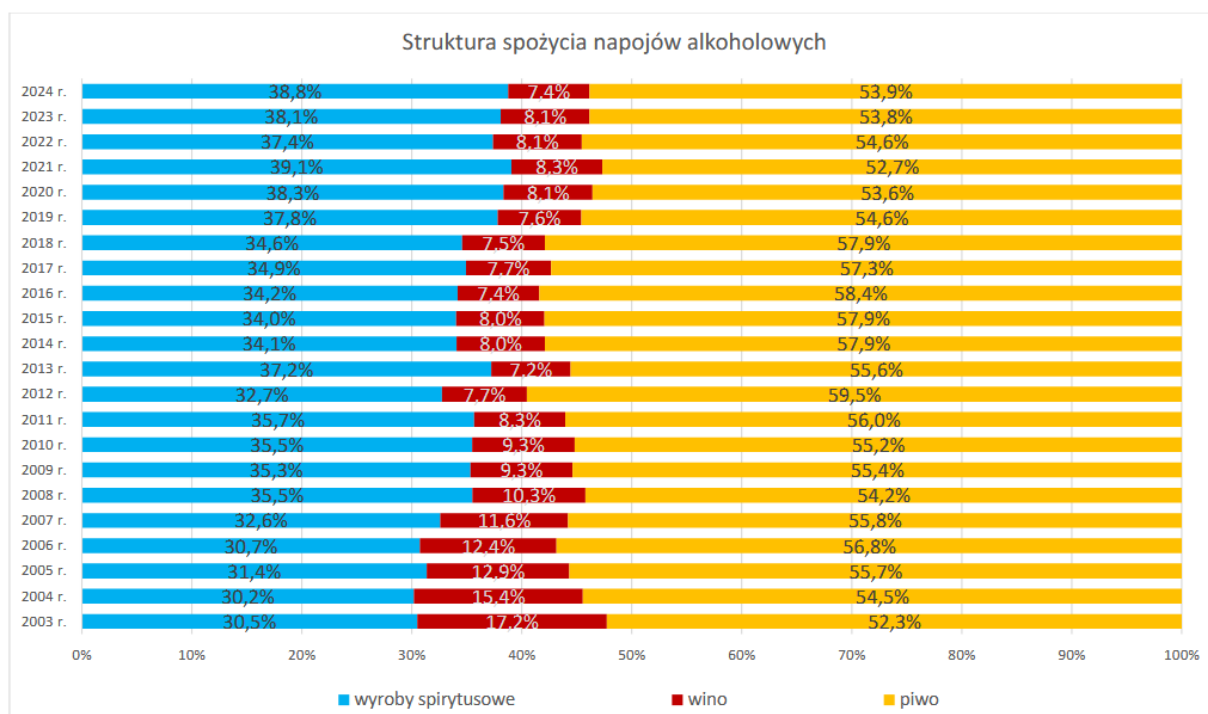
a) dostępność ekonomiczna alkoholu

Źródło: Opracowanie KCPU na podstawie danych GUS

Im łatwiej dostępny cenowo jest alkohol, tym większe jest jego spożycie. Dlatego polityka cenowa stanowi jedno z kluczowych narzędzi ograniczania szkód związanych z konsumpcją napojów alkoholowych. Liczne badania ekonomiczne przeprowadzone w różnych regionach świata potwierdzają, że podnoszenie podatków i cen skutecznie zmniejsza poziom picia alkoholu oraz skalę problemów z nim związanych. Wskaźnikiem obrazującym ekonomiczną dostępność alkoholu jest liczba butelek różnych jego rodzajów, które można nabyć za średnie miesięczne wynagrodzenie. Na poziom dostępności wpływają więc zarówno ceny, jak i wysokość płac. W 2023 roku po raz pierwszy od 14 lat odnotowano spadek dostępności piwa, podczas gdy wino i mocne alkohole nadal stały się bardziej dostępne. Jednak już w 2024 roku trend ten się odwrócił – dostępność piwa wzrosła o 13 punktów procentowych i za przeciętną pensję można było kupić 2103 butelki tego napoju. Podobny wzrost dotyczył wina – o 12 p.p. (313 butelek). W przypadku mocnych alkoholi odnotowano zwiększenie dostępności o 7 p.p. (238 butelek).

b) struktura spożycia napojów alkoholowych

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GUS; Dostawy na rynek krajowy oraz spożycie niektórych artykułów konsumpcyjnych na 1 mieszkańca.

Dane na temat wielkości spożycia napojów spirytusowych publikowane są w przeliczeniu na 100% alkoholu. W przypadku pozostałych rodzajów napojów alkoholowych obliczono ilość 100% alkoholu przyjmując założenie, iż w jednym litrze:

1. piwa zawartych jest 5,5% alkoholu,
2. wina (miodu pitnego) zawartych jest 12% alkoholu

Po niewielkim spadku spożycia wyrobów spirytusowych, który nastąpił w 2022 roku możemy zanotować jego stopniowy, ciągły wzrost przy jednoczesnym spadku spożycia wina.

Natomiast spożywanie piwa kształtuje się na praktycznie stałym, wysokim poziomie.

ROZDZIAŁ II

1. Cele główne i szczegółowe wynikające z analizy badanych problemów.

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest bardzo pomocną metodą przy określaniu priorytetów działań w pracy nad Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Pomaga zidentyfikować mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia w celu opracowania dobrego planu strategicznego do walki z problemem uzależnień.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Wieloletnia realizacja zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, • Profesjonalna kadra służąca rozwiązywaniu problemów społecznych-członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, kadra pedagogiczna, policjanci, kuratorzy, psycholodzy, • Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień (M-GOPS, komisariat policji, placówki oświatowe, sąd rejonowy), • Stabilny dostęp do środków finansowych pochodzących z zezwoleń na sprzedaż alkoholu.	• Brak dostatecznej liczby ofert programów terapeutycznych dla osób z problemem alkoholowym. • Brak wystarczającej liczby ofert programów terapeutycznych dla osób współuzależnionych. • Brak wystarczającej liczby ofert programów terapeutycznych dla osób zagrożonych uzależnieniem.

SZANSE	ZAGROŻENIA
• Realizacja profesjonalnych, o udowodnionej naukowo skuteczności, programów profilaktycznych, zgodnie z celem operacyjnym nr 2 Narodowego Programu Zdrowia, • Zwiększająca się świadomość na temat negatywnego wpływu alkoholu i innych używek na zdrowie i życie,	• Wzrost spożycia alkoholu przez populację osób pełnoletnich. • Niekorzystne wyniki badań dotyczących używania substancji psychoaktywnych przez młodzież- ESPAD 2019. • Niepokojące szacunki Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczące dalszego wzrostu spożycia alkoholu, • Społeczne promowanie alkoholu i przyzwolenie na jego nadmierne spożywanie, • Stale pojawiające się nowe, „atrakcyjne” rodzaje narkotyków

Powyższa analiza danych stanowi bardzo ważny punkt wyjściowy do planowania działań profilaktycznych i wskaźników realizacji zadań.

CELE GŁÓWNE	CELE SZCZEGÓŁOWE
- skuteczna profilaktyka uzależnień, - zmniejszenie liczby osób dotkniętych problemem uzależnień, - skuteczna terapia osób uzależnionych, - zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin, - skuteczne motywowanie osób dotkniętych problemem uzależnień do podjęcia terapii i	- prowadzenie skutecznych kampanii w szkołach i innych placówkach oświatowych, - ograniczenie ilości kobiet w ciąży pijących alkohol, - zmniejszenie liczby zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w związku z używaniem alkoholu i zażywania substancji psychoaktywnych, - zmniejszenie liczby nietrzeźwych kierowców i poprawienie bezpieczeństwa w miejscach publicznych, - skuteczne zapobieganie występowaniu aktów wandalizmu i przemocy pod wpływem środków psychoaktywnych, - zwiększenie świadomości na temat uzależnień behawioralnych i dostępnych form pomocy, - zwiększenie ilości ciekawych form aktywności dla dzieci i młodzieży, jako alternatywy dla zachowań ryzykownych, - zwiększenie liczby osób leczonych w placówkach leczenia odwykowego, - zwiększenie liczby osób uczestniczących w szkoleniach w szczególności grup zawodowych.

2. Zadania przeznaczone do realizacji w 2026 roku.

❖ Obszar 1- Promocja zdrowia, edukacja zdrowotna i kształcenie kadr

- ✓ Realizacja programów edukacyjnych i profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w placówkach oświatowych.
- ✓ Kształcenie kadry służącej w rozwiązywaniu problemów uzależnień (członkowie GKRPA, pracownicy M-GOPS, członkowie zespołu interdyscyplinarnego, policja, nauczyciele).
- ✓ Organizacja wydarzeń sprzyjających profilaktyce uzależnień dla dzieci i dorosłych.
- ✓ Edukacja rodziców z zakresu zagrożeń wynikających z zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

- ✓ Zakup i rozprowadzanie materiałów informacyjnych o tematyce uzależnień (ulotki, broszury, plakaty).

❖ Obszar 2. Profilaktyka uniwersalna, selektywna i wskazująca

- ✓ Organizowanie dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień i przemocą w rodzinie różnych form wypoczynku z programami profilaktycznymi.
- ✓ Wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych przeznaczonych do realizacji w placówkach oświatowych.
- ✓ Dofinansowanie programu profilaktyczno- wychowawczego realizowanego w świetlicach środowiskowych.

❖ Obszar 3. Redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna, społeczna i zawodowa

- ✓ Finansowanie działalności Punktu Konsultacyjnego działającego przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- ✓ Organizacja i nadzór nad funkcjonowaniem grupy Al-Anon dla bliskich osób uzależnionych.
- ✓ Kontynuacja prowadzenia zajęć dla osób z problemem alkoholowym z terapeutą uzależnień.

❖ Obszar 4. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- ✓ Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym kierowanie do biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia.
- ✓ Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu.
- ✓ Kontrolowanie punktów sprzedaży alkoholu pod kątem prawidłowego korzystania z wydanych zezwoleń.

3. Zasoby gminy niezbędne w realizacji zadań Programu.

- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Odolanowie;
- ✓ Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie;
- ✓ Komisariat Policji w Odolanowie;

- ✓ Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe z terenu Gminy i Miasta Odolanów;
- ✓ Świetlice środowiskowe z terenu gminy Odolanów;
- ✓ Grupa wsparcia bliskich osób uzależnionych Al-Anon;
- ✓ Centrum Integracji Społecznej- Stowarzyszenie Trzeźwości w Odolanowie;
- ✓ Inne organizacje społeczne, kościoły.

4. Finansowanie zadań Programu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2026 realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych zaplanowanych w budżecie gminy. Finansowanie programu odbywać się będzie zgodnie z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ze środków pochodzących z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wydatki na realizację zadań ujętych w Programie zostaną określone w preliminarzu opracowanym na dany rok budżetowy, zgodnie z projektem budżetu gminy, w następujących działach i rozdziałach klasyfikacji budżetowej:

- **dział 851 – Ochrona zdrowia, rozdział 85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi,**
- **rozdział 85153 – Zwalczanie narkomanii,**
- **dział 852 – Pomoc społeczna, rozdział 85232 – Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,** w tym zadania w zakresie udzielania dotacji podmiotowych dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych.

Niewykorzystane w danym roku środki przeznaczone na realizację Programu zostaną zakwalifikowane jako środki niewygasające i wykorzystane na kontynuację zadań wymagających dalszej realizacji w roku następnym – do czasu wejścia w życie nowego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

5. Kompetencje członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz zasady wynagradzania.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie i Mieście Odolanów została powołana Zarządzeniem Nr 109/2024 Burmistrza Gminy i Miasta

Odolanowa z dnia 17 lipca 2024 r., wydanym na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 27 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r., poz. 165 z późn. zm.).

W skład Komisji wchodzi ośmiu członków – osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zgodnie z art. 4 ust. 4 ww. ustawy. W jej skład wchodzi przedstawiciele władz samorządowych Gminy i Miasta Odolanów, oświaty, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, organizacji pozarządowych, Komisariatu Policji w Odolanowie oraz kurator społeczny. Członkowie Komisji włączają się w realizację zadań określonych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Zakres ustawowych zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych:

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy w szczególności:

1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, w tym:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności w zakresie ochrony przed przemocą domową,
- prowadzenie działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- organizowanie i wspieranie pozalekcyjnych zajęć sportowych oraz działań z zakresu dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych realizujących zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w przypadkach naruszenia przepisów ustawy, o których mowa w art. 13¹ i art. 15, oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,

- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej oraz klubów integracji społecznej.
2. **Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego**, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
 3. **Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych**, kierowanych przez organ zezwalający, pod względem zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z uchwałami Rady Gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy.
 4. **Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych**, wykonywana na podstawie upoważnienia udzielonego przez Burmistrza Gminy i Miasta Odolanowa, zgodnie z art. 18 ust. 8 ww. ustawy.

6. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa Rada Gminy w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Członkom Komisji za udział w posiedzeniu przysługuje wynagrodzenie zryczałtowane w wysokości 200 zł (słownie: dwieście złotych).

Podstawą do wypłacania wynagrodzenia jest udział członka Komisji w posiedzeniu, potwierdzony własnoręcznym podpisem na liście obecności w dniu odbycia posiedzenia. Wynagrodzenie będzie płatne po przedłożeniu listy obecności najpóźniej do dziesiątego dnia następnego miesiąca. W związku z podróżami służbowymi członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży i noclegów na zasadach stosowanych w Urzędzie Gminy i Miasta Odolanów.

7. Harmonogram zadań.

HARMONOGRAM ZADAŃ			
L.p.	Nazwa zadania	Sposób realizacji/ adresaci zadania	Koszty w roku 2026
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu.	1. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skierowane do osób uzależnionych oraz ich rodzin, w tym motywowanie osób podejrzanych o uzależnienie do podjęcia leczenia, podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego (wynagrodzenie biegłych, koszty sądowe, wynagrodzenia, szkolenia, koszty wyjazdów Komisji, opłaty administracyjne, itd.).	30 000,00 zł
II	Udzielenie rodzinom, w których występuje problem uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą.	1. Pomoc ofiarom przemocy- skierowanie do pokoju interwencji kryzysowej (konsultacje psychologa, prawnika, lekarza).	
		2. Zorganizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym z grup ryzyka (bilety, przewóz, posiłek, wynagrodzenie kadry)	160 000,00 zł
		3. Pomoc dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym poprzez placówki wsparcia dziennego- świetlice środowiskowe- w Raczykach, Uciechowie, Garkach, Świecy, Hucie, Tarchałach Wielkich, Wierzbnie, Nabyszycach- prowadzone przez specjalistów.	160 000,00 zł
		4. Dyżury interwencyjno- wspierające dla osób uzależnionych i członków rodzin, w których	

		występują problemy alkoholowe, narkotykowe oraz przemoc, prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzin z problemem przemocy.	9000,00 zł
		5. Prowadzenie zajęć edukacyjnych, warsztatów dla środowisk lokalnych, w tym rodzin z problemem alkoholowym i przemocą.	6000,00 zł
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej wśród dzieci, młodzieży, społeczności lokalnej, grup zawodowych w zakresie problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom behawioralnym oraz przemocy.	1. Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach i innych placówkach opiekuńczo wychowawczych, udział w kampaniach.	93 000,00 zł
		2. Szkolenia dla rodziców, grup zawodowych (nauczycieli, wolontariuszy, osób obsługujących punkt konsultacyjny, osób pracujących w świetlicach, policjantów, pracowników socjalnych, asystentów rodzin, kuratorów).	
		3. Wspieranie młodzieżowych liderów oraz środowisk zaangażowanych w promowanie zdrowego stylu życia i abstynencji.	5000,00 zł
		4. Współpraca z Komisarzatem Policji, realizacja dodatkowych programów profilaktycznych dla dorosłych.	
		5. Szkolenie dla przedsiębiorców handlujących alkoholem.	
IV	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy.	1. Współpraca merytoryczna ze stowarzyszeniami realizującymi programy profilaktyczne.	
		2. Finansowanie działalności Centrum Integracji Społecznej działającego na terenie Gminy i Miasta Odolanów.	150 000,00 zł

		3. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych, spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie, używających substancji psychoaktywnych lub podejmujących zachowania nałogowe oraz członków ich rodzin, a także dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	12 000,00 zł
V	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 Ustawy, występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	1. Prowadzenie kontroli placówek handlowych i gastronomicznych handlujących alkoholem.	
RAZEM			625 000,00 zł

Bibliografia

1. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów- drzewa celów. Wydanie drugie uaktualnione. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz- Kozaryn; Fundacja ETOH; Warszawa 2019,
2. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021- 2025; Warszawa 2021,
3. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022 – 2026.

UZASADNIENIE

W związku z koniecznością realizacji zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, Rada Gminy i Miasta Odolanów uchwala do realizacji: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2026.